

Pohjois-Iin Sanomat

2/2013

Hiastinhaaran kunnostus vuosina 2002-2013

- ♦ Oulun vesipiiri suoritti vuonna 1979 Hiastinhaaran veneväylän ruoppauksen ja luovutti sen Iin kunnan hallintaan.
- ♦ 3.10.2002 kyläyhdistys teki kuntalaisaloitteen Iin kunnanhallitukselle Hiastinhaaran kunnostuksesta.
- ♦ 2004 Eemeli Kiviniemi Oulun seudun ammattikorkeakoulusta teki opinnäytetyön, jonka tavoitteena oli Iijoen Hiastinhaaran nykytilan selvittäminen, eri kunnostusvaihtoehtojen vertailu sekä kunnostusmenetelmän valitseminen.
- ♦ Kunnostus jaettiin I-III vaiheeseen:
 - I VAIHE: Kanavan puhdistaminen ja kunnostaminen E4-tien ylä- ja alapuolisilta osilta Hiastinlahden pohjukkaan saakka
 - II VAIHE: Väylän ruoppaus veneilykelpoiseen kuntoon merelle saakka
 - III VAIHE: Teräsrummun asentaminen E4-tien alitse tai mahdollisen sillan rakentaminen E4-tien alitse

Tänä talvena 2013 olemme saaneet vaiheet I ja II päätökseen, viimeisenä väylän kaivuuvälillä Ykspensaannokka-Kiusaajannokka, kivien poistoa väylältä ja Paasorannantien päässä olevan venesataman ruoppaus.

Kuva Jenni Teppo

Hiastinhaaran luontopolun ja laavun ympäristön siistimistalkoot

III vaiheesta Iin kunta on todennut, että kunnostustyöt vaatisivat erillisen kiertotien rakentamisen vilkkaasti liikennöidylle 4-tielle eikä EU/ELY:llä ole lähivuosina antaa rahoitusta kohteeseen. Iin kunta pitää erittäin hyvänä asiana, että Hiastinhaaran virtausta on parannettu merelle päin ja huolehdittu Hiastinhaaran rantojen siisteydestä.

Marja Paavola Tiehallinnosta esitti 3.4.2009 pidetyssä neuvottelutilaisuudessa että jatkossa Tielaitos huolehtii rumpujen puhdistuksesta kuten risujen ja roskien poistosta.

I-II-vaiheiden kokonaisrahoitus oli 71 910.52 €, josta kyläläisten talkootyönsuus oli 29 306.00 €, rahana 4620.00 € ja loput saimme avustuksina mm. Pohjois-Iin jakokunnalta, Iin kunnalta, Pohjois-Pohjanmaan Ympäristökeskukselta ja paikallisilta yrityksiltä.

Pohjois-Iin kyläyhdistys ry:n hallitus haluaa kiittää Hiastinhaaran toimikuntaa, kaikkia kyläläisiä, talkoolaisia, yhteisöjä ja yrityksiä, jotka ovat mahdollistaneet Hiastinhaaran kunnostuksen vuosien 2002-2013 aikana.

Tervetuloa vaikka koko perheen voimin siistimään Hiastinhaaran luontopolku- ja laavu- aluetta Pohjois-Iissä. **Talkoot pidetään torstaina 6.6. klo 18-20.** Tarkoituksena on siistiä pahimpia ryteikköjä, ei rakentaa pitkospuita. Uudet pitkospuut rakennetaan luontopolun kunnostushankkeella.

Kokoontuminen Hiastinkujan (Kantolan-tietä 4- tieltä noin 3 km ja kääntyminen vasemmalle) päähän Navettarantaan, jossa on jonkin verran autoille paikoitustilaa !

Vaatetus sään mukainen, käsiineet, ja kumi- saappaat. (Muista punkit!) Omat makkarat mukaan, kyläyhdistys tarjoaa kahvit ja mahdollisuuden tikkupullien paistoon.

TERVETULOA !

Kuva Anita Sievänen

Ajankohtaista keväällä

Kantolan– ja Virkkulantien risteyksiin kääntymiskaistat

Touko-kesäkuun 2013 aikana päällystetään uudelleen Valtatie 4 Etelä-Iistä entiselle Lapin läänin rajalle asti pohjoisessa. Samassa yhteydessä touko-kesäkuun aikana Tiehallinnon Oulun tiepiiri parantaa myös liittymiä välillä Pohjois-Ii ja Kuivaniemi.

Kantolantien ja Virkkulantien risteyksiin saadaan kääntymiskaistat, jotka parantavat huomattavasti turvallisuutta ja kääntymistä pohjoisen suunnasta Virkkulan tielle ja etelästä päin Kantolantielle.

Koko päällystysurakka ja liittymien parantamiset ovat kokonaisuudessaan valmiit heinäkuuhun mennessä, riippuen kuitenkin mm. sääolosuhteista. Liikennejärjestelyt hoidetaan 4-tiellä alentamalla nopeusrajoituksia ja sulkemalla mm. väliaikaisesti toinen kaista päällystysurakan aikana.

Tämän lehden aineistosta vastasi Anita Sievänen, toimituksesta ja taitosta Leena Tiiro, kunnassa monistettiin ja hallituksen jäsenet jakoivat postilaatikoihin 430 kappaletta. Kannen kuva Noora Tiiro.

Kyläyhdistys Facebookissa

Kyläyhdistys löytyy nyt myös Facebookista. Sen välityksellä voimme pitää yhteyttä kyläläisiin ja muualla asuviin pohjoisiiläisiin. Sivuja ylläpitävät Anita, Leena ja Hilikka.

Facebook-sivuumme voit seurata, vaikka et olisikaan itse rekisteröitynyt, mutta tällöin et voi kommentoida ja osallistua keskusteluihin. Sivun löytyy osoitteesta www.facebook.com/PohjoisIi.

Jos sinulla on kuvia, kokemuksia tai muuta mukavaa, jonka haluat jakaa kaikkien pohjoisiiläisten kanssa, Facebook -sivumme on siihen oiva kanava.

Toivotamme kaikki uudet tykkääjät lämpimästi tervetulleiksi!

Kesälentopallo

Koululta löytyy kyläyhdistyksen lentopallo ja -verkko, jalkapallo ja koripallo, jotka on tarkoitettu kaikkien kyläläisten käytettäväksi areenalla. Halukkaat käyttäjät voivat ottaa yhteyttä Anitaan ja saada avaimen yhdistyksen valmistuvaan urheiluvälinekoppiin. Kesäksi olisi kiva saada lentopalloporukka kasaan, löytyykö innokkaita pelaajia ja vetäjää?

Kyläkysely

Saimme kyläkyselyymme 33 vastausta, kiitos siitä kaikille vastanneille! Naisia vastanneista oli 18 ja miehiä 15.

Syntyperäisiä heistä oli 45 %, muualta muuttaneita 20 % ja paluumuuttajia 16 %. Saatuja mielipiteitä ja ideoita työtämme hallituksessa tulevan kesän aikana kyläsuunnitelman muotoon.

Syksyn alkaessa kutsumme kaikki kyläläiset yhteiseen purkukokoukseen ja lopullinen kyläsuunnitelmamme vuosille 2013-2018 hyväksytään sääntömääräisessä syyskokouksessamme.

Yrittäjä tai yhdistyksen puheenjohtaja

Kyläsuunnitelmaamme on tarkoitus liittää tiedot kylässä toimivista yhdistyksistä ja yrityksistä. Jos sinulla on yritys tai olet yhdistyksen puheenjohtaja, kerro meille yrityksen tai yhdistyksen nimi, yhteystiedot ja lyhyt kuvaus toiminnasta. Tiedot voi edelleen palauttaa Anitalle sähköpostilla anita.sievanen@gmail.com.

Tietoja kerätään kyläsuunnitelman valmistumiseen eli syksyyn asti.

Pelastusarmeijan vaatekeräys

Kyläyhdistys järjestää yhteistyössä Pelastusarmeijan Oulun kierrätystoiminnan kanssa keräyksen ylimääräisille, varastoon kertyneille vaatteille.

Keräyspäivämme on lauantai 25.5.2013 klo 12.00 -14.00 Pohjois-Iin koululla Hurmoksen tiloissa (liikuntasalin vieressä).

Muistutamme, että otamme vastaan **vain ehjiä ja puhtaita vaatteita**, jotka Pelastusarmeijan Oulun kierrätyskeskus noutaa heti seuraavana arkipäivänä.

Vaatekeräyksellä autamme Pelastusarmeijan työtä vähävaraisten suomalaisten tukemiseksi.

Kyläyhdistyksen T-paita

Myymme vaatekeräyksen yhteydessä myös **kyläyhdistyksen t-paitoja 15.00 €**. Olemme tilanneet kyläyhdistyksen logolla (vasemmalla puolella rinnassa) brodeerattuja t-paitoja, väriltään vaaleansininen ja vaalean harmaa. Paitoja on tietty määrä, mutta mikäli halukkaita ostajia ilmaantuu enemmänkin, teemme tarvittaessa lisätilauksen.

Suuret kuolonvuodet

Pertti Huovinen

Aivan 1600-luvun viimeisinä vuosina niin Iitä kuin koko Suomea koettelivat suuret onnettomuudet; useina vuosina toistuneet ankarat kadot, niistä johtunut nälänhätä ja sen seuralaisina esiintyneet vaaralliset ja tappavat kulkutaudit. Kato iski vuosina 1695 ja 1696. Talvista ei ollut tulla loppua. Kesäisin ei sade tuntunut taukoavan. Elokuun hallayöt tuhosivat vihreäksi ja tuleentumattomaksi jääneen viljan. Kaikkialla maassa oli tarjolla vain pettua ja matoista, pilaantunutta viljaa. Oudot sääät tuhosivat viljelmät, kalansaaliit olivat huonommat kuin miesmuistiin. Kruununvarastojen vilja ei riittänyt. Viranomaiset eivät ymmärtäneet tilanteen vakavuutta siitäkään syystä, että tieto ei levinnyt tuohon aikaan kovin nopeasti. Maaherra Ehrenskjöld tajusi vasta syksyllä 1696 Pohjois-Pohjanmaan maakunnan hädän. Avunpyyntö Tukholmaan lähti liian myöhään ja kesti liian kauan. Ruotsin byrokraattinen hallinto oli hidas ja tehoton toimimaan. Näin olleen ei saatu siemenviljan täydennystä Ruotsista eikä Virosta, missä kato oli lähes yhtä paha kuin Suomessa. Hätäruokana käytetyt kasvit, oljet ja nahat turvottivat ihmiset. Toisena nälkätalvena liikkeelle lähtivät kerjäläiset, ihmisrauniot, jotka levittivät tauteja raahautuessaan maantietä pitkin. Kuolema levisi talosta taloon. Ruumiita löytyi taloista ja teiden varsilta ja niitä haudattiin joukkohautoihin sen mitä jaksettiin. Kesän 1697 lämmin aurinko paljasti autiot talot ja tyhjät navetat. Pellot kasvoivat ruohoa.

Vuosina 1696-1697 nälkä ja taudit veivät hautaan 25-30 prosenttia suomalaisista, mikä tekee väestöntuhosta ainutlaatuisen koko maanosan mittakaavassa. ”Suuret kuolonvuodet” on näiden vuosien perinteellinen ja valitettavan osuva nimitys. Ensimmäisenä katovuotena 1695 ja seuraavina vuosina autioitui Iissä yhteensä 70 tilaa. Vuoden 1696 kesäkäräjillä iiläiset ja pudasjärveläiset kertoivat yhteisessä valituksessaan hallitsijalle, että seudulla on syntynyt ”erityinen tauti”, johon monet ovat kuolleet ja joka yhä raivosi. Ilmeisesti kyseessä oli jokin hyvin vaarallinen kulkutauti. Säilyneistä haudattujen luetteloista voi todeta, että valitus oli täysin aiheellinen. Iissä kuoli toukokuusta elokuuhun hyvin paljon ihmisiä ja vasta syksyllä kuolleisuus aleni, kun taas eräillä muilla paikkakunnilla se alkoi kohota. Haudattujen määrä syyskuusta 1696 syyskuuhun 1697 oli Iissä 532 iiläistä vainajaa, minkä lisäksi haudattiin toistakymmentä ilmeisesti kiertävänä kerjäläisenä kuollutta.

Pohjois-Iin asukkaita, jotka kuolivat noiden kuolonvuosien aikana poimin Iin seurakunnan haudattujen luetteloista. Tiedot eivät varmaankaan ole kattavia, mutta niistä saa selvän kuvan kuolleiden suuresta määrästä asukaslukuun nähden. Erityisesti nykyisen Kantolantien varressa vieraili kuolema julmasti. Kemiläisen tilalla, joka sijaitsi nykyisen Kantolantien varrella noin kaksi kilomeriä nelostiestä, kohtasi joukkosurma Antti Matinpoika Kemiläisen ja hänen vaimonsa Klaaran perhettä. Vuonna 1695 oli haudattu perheen parin kuukauden ikäiset kaksoiset Sakari ja Pekka ja seuraavana vuonna vielä samoin muutaman kuukauden ikäinen Gabriel (Kaapo)-vauva. Huhtikuun ensimmäisenä päivänä 1697 haudattiin heidän neljä 5-10-vuotiasta lastaan: Beata, Maria, Brita ja Matti. Kesäkuussa 1696 oli haudattu vanha emäntä Kristiina Kemiläinen ja saman vuoden marraskuussa hänen kälynsä Valpuri. Vanha isäntä korpraali Matti Kemiläinen kuoli marraskuussa 1697. ”Vanha kerjäläinen” Marketta Simontytär Kemiläinen kuoli 28.3. 1697 70-vuotiaana ja hänen sisarensa kymmenen vuotta vanhempi Elina Simontytär Kemiläinen samana päivänä.

Nykyisen Kantolan, Hiukeen- ja Laitakarin tienhaarojen tienoilla olleen Lamppukarin perheen kohtalo oli myös kova. Talonpoika Matti Yrjönpoika Lamppukari ja hänen tyttärensä haudattiin 2.6.1696. Kaksi kuukautta myöhemmin haudattiin Matin esikoispoika Lauri ja viikkoa myöhemmin sukulaisen Jaakko Lamppukarin poika Antti ja tämän esikoistytär Elin. Vuoden 1696 aikana kuolevat ainakin Henrik Matinpoika Veijola, metsästä kuolleena löydetty Heikki Paason renki Pauli Sigfridin poika, Matti Paakkarin esikoispoika, Kalle Käyrän vaimo, nykyisen Akolan paikalla olleella Brusilan tilalla kuolee isäntä talonpoika Matti Yrjönpoika Brusila, Yrjö nuoremman esikoispoika Johan, talon piika Kaarina Kristianin tytär ja Malin Henrikin tytär Brusila. Talonpoika Simon Pentinpoika Brusilan poika Johan menehtyy kesällä ja seuraavana vuonna Heikki-poika. Se, että samasta perheestä kuolee lyhyessä ajassa useita ihmisiä viittaa tarttuvaan kulkutautiin. Kerjäläisen tittelillä nimettyjä on edellä mainitun Kemiläisen lisäksi Liisa Tiiraila, Marketta Pellin ja Margareta Pekkanen. Kaikkiaan runsaan vuoden aikana menehtyneitä pohjoisiiläisiä oli yli 40. Kaikki eivät tietenkään kuolleet juuri nälkävuosien takia, mutta suurin osa. Lisäksi näyttää Pohjois-Iissä kuolleiksi merkityn muutama muualta oleva, joiden elonpäivät päättyivät kylällä.

Tämä on ote tulevasta Pohjois-Iin kyläkirjasta.

Pohjois-Iin kyläyhdistyksen hallitus 2013 ja yhteystiedot

Anita Sievänen, puheenjohtaja

0400-461 880

anita.sievanen@gmail.com

Tiina Joensuu, jäsen

040 962 9562

tiina.joensuu@gmail.com

Raimo Välikangas, varapuheenjohtaja

040-5645 877

Aune Olkonieniemi, jäsen

050 362 8451

Leena Tiiri, sihteerirahastonhoitaja

040-5442 127

leena.tiiri@luukku.com

Nettisivut:

www.pohjoisiinkylayhdistys.fi

Hilkka Kynkäänniemi, jäsen

050 3436 625

hilkka.kynkaanniemi@ouka.fi

Juhani Miettunen, jäsen

0400 966 475

miettunenjuhani@gmail.com

Markku Veijola, jäsen

0400 182 340

markku.veijola@pp.inet.fi

Kyläyhdistys toivottaa kaikille

AURINKOISTA KESÄÄ!

Yhdistyksemme suurin tulonlähde vuositasolla on jäsenmaksut, joilla maksamme yhdistyksen monet kiinteät kulut kuten nettisivut, kesäkukat risteykseen, stipendit, salivuokran, palkkiot, toimistotarvikkeet, lehti-ilmoitukset, talkoot jne.

Yhdistyksen jäsen maksaa jäsenmaksun, kun hän haluaa kuulua yhdistykseen ja yhdistyksen vuosikokous päättää kuinka suuri jäsenmaksu on:

VUONNA 2013 JÄSENMAKSUMME ON 10 €/TALOUS

Kannatusmaksu 20 €/henkilö ja 100 €/yritys.

Oulun Osuuspankki Iin konttori FI26 5350 0240 0104 67

Kiitos tuestanne!